

Gion Candinas el menaschi da produczion da sia destillaria a Surrein.

FOTOS H. HUONDER

Ussa san ils products vegnir presentai en ina biala ed emperneivla atmosfera.

Pratic – modern – emperneivel

La Destillaria Candinas a Surrein ha retratg l'infrastructura nova

DA HANS HUONDER / ANR

■ Gest per l'entschatta dalla produczion da vinars da quest atun ha la Destillaria Candinas a Surrein saviu retrer sias localitads novas. Igl edificiu niev che survescha egl avegnir ton alla produczion sco alla vendita e la purschida da degustaziun ei vegnius erigiut gest sper il baghetg existent. Il menaschi dalla Destillaria Candinas a Surrein ei ella sisavla generaziun. Gion ed Anna Maria Candinas han surpriu la fatschenta avon nov onns e meinan vinavon quella tenor la tradiziun familiara. Gion Candinas ha numnadamein empriu da barschar vinars dil bab Georg e dil tat Mathias: «Producir vinars ei en emprema lingia ina caussa dil nas e dil sentiment. Lu drova ei dabia pazienza.» En plirs cuors ei Gion Candinas sepperfeziunaus. El decuors dils davos decennis ei la produczion carschida, aschia che la famiglia Candinas ei vegnida confruntada pli e pli cun munconza da plaz per in bien andament dallas lavurs. Per saver garantir la produczion era egl avegnir e per puder mantener la diversitad da products ei in'engrondaziun stada indispensabla. Uss ei ella realitad.

Modern, mo tonaton tradiziunal

Avon biebin in meins han Gion ed Anna Maria Candinas retratg las localitads novas erigidas gest sper lur dacasa a Surrein. «Ussa vesin nus cun impurtonta che l'engrondaziun ei stada. Nus havein plaz avunda per producir, spazi sufficient per exponer nos products e bia plaz per ar-

ranchaments da degustaziun», di Anna Maria Candinas che sa spargnar el futur biars viadis supplementars pervia dalla munconza da plaz. Il baghetg niev ei vegnius colligiau cun il tschaler da produczion existent. Visitaders dil menaschi san serender dallas localitads da vendita e degustaziun ella produczion: «En sesez levon nus sparter quellas duas partiziuns. Ei semuossa denton pli e pli che la gliued apprezescha il contact cun la produczion.» Il baghetg niev ei concepiv en betun e cumpletaus cun lenn ruver. Agl architect Aluis Huonder da Mustér eis ei reussiu da cumbinar ils materials en ina moda e maniera estetica fetg eleganta. Las mobiglias ein adattadas allas parts rondas digl edificiu, finias tras fetg grondas procuran per in'atmosfera interna fetg emperneivla. Il lenn ruver e la fuorma cun parts rondas dil baghetg regordan vid las buots da vinars. Amiez il baghetg sesanfla ina pegna scalegl, ensemble cun ils indrez da destillar fuorma ella il scaldament. Ultra digl indrez existent per la produczion da vinars d'ansauna dispona la Destillaria Candinas a Surrein ussa da dus ulteriurs indrez per barschar vinars. Cheutras ta la diversitad dils products vegnir garantida egl avegnir. Medemamein posseda il menaschi uss ils indrez per producir suc da meila e péra. Quest atun ein gia rodund 10 000 kg puma vegni pressiai a suc.

Vendita coordinada

L'engrondaziun dalla Destillaria Candinas ei in project parzial dil Center sursil-

van d'agricultura, numnaus Center da pumicultura. Ensemen cun il Center sursilvan d'agricultura duein ils products da Surrein vegnir commercialisai egl avegnir, Aschia duein els era vegnir vendi ella nova stizun dalla cascharia regiunala a Mustér, ferton ch'ils products dalla cascharia duein era vegnir offeri a Surrein. Plinavon vegn il vinars da Surrein commercialisau era entras l'organisasiun Amarenda. Quei succeda a fieras ni era en fuorma da regals. La Destillaria Candinas brischa annualmein denter 5000 e 10 000 liters vinars, ina buna part sin incarica da clients. Leutier s'auda il vinars d'ansauna, ina specialitad tscherhada che vegn producida a Surrein tenor veglia tradiziun. La destillaria porscha denton aunc ulteriurs vinars d'alta qualitat che gaudan pli e pli gronda simpatia, sco per exempel il pér tiest, il vinars da jarvas ni era quel da puma. «Pli ditg e pli fetg sentin nus che la clientella apprezescha nos products da qualitat», di Anna Maria Candinas. Ils products che vegnan barschai a Surrein derivan per la pli gronda part dalla regiun. En collaboraziun cun il Center sursilvan d'agricultura offerescha la Destillaria Candinas a Surrein igl unviern vegnent ina nova purschida turistica. Naven dils 23 da december entochen ils 31 da mars 2011 vegn purschiu mintga gievigja dallas 17.15 entochen las 18.30 ina investa el menaschi dalla produczion da vinars, cumbinata cun ina degustaziun. Las localitads novas a Surrein seperschan per degustaziuns ed aperos per sentupadas

da classa e per excursiuns da fatschentas. Gion ed Anna Maria Candinas meinan la destillaria a Surrein sper lur menaschi puril. Ina ulteriura persuna ei occupada cheu en piazza parziala. La produczion da vinars sespleiga dall'entschatta november entochen viaden egl avrel, produciu vegn mintga di.

Di dallas portas aviartas

Sonda, ils 11 da december 2010 arva la Destillaria Candinas las portas alla publicitad. Naven dallas 10.00 entochen las 17.00 sa vegnir priu investa dallas localitads. Ei vegn purschiu ina degustaziun da vinars, gril e la caschun da trer candeilas per ils affons. Al di dallas portas aviartas vegn il niev logo dalla fatschenta presentaus. Medemamein vegn presentau quei di il vinars da glina pleina. Sco quei che Gion Candinas di ei quel vegnius produciu ed emplenius da dis da glina pleina. Il vinars ei vegnius produciu avon dus onns. Da tgei specia da vinars ch'ei s'extracta ha el buca vulliu tradir. Quei duei esser ina sorpresa: «La glina ha ina gronda influenza sin nus e per quei motiv essan nus spanegiai tgei effect ch'ella ha sin il vinars.»

Concert d'orgla da Martin Gantenbein

■ (anr/gv) Dumengia suentermiezdi allas 16.30 ha liug a Sursaiusa ella baselgia parochiala in concert da Martin Gantenbein. Igl ei il secund concert ella retscha da concerts a Sursaiusa.

Martin Gantenbein posseda il diplom sco organist, pianist e menader da chor. Suenter la scolaziun al Conservatori Winterthur ei igl um da 60 onns sescolaus tier Gaston Litaize a Paris e tier Hannes Meyer ad Arosa. En ulteriurs cuors egl exteriur ha el augmentau sias habilitats ton organicisc sco stilistic. Dapi 13 onns ei Martin Gantenbein organist a Fläsch ed a Jenins e scolescha ils organists alla scola da musica a Romanshorn. Quella scola ha el fundau e menau 25 onns. A Cuera embellescha il musicist ella baselgia dalla sontga Crusch las fiastas sco organist. Al concert daus dumengia a Sursaiusa suna Martin Gantenbein denter auter ovras da Gion Antoni Derungs, Hannes Meyer, Antonio Vivaldi e plirs canzuns da Nadal arranschadas dad el sez.

MUSTÉR SEDRUN

1500 vulan gia ir sin pista

(anr/hh) Era uonn porscha Sedrun Mustér Turissem als amitgs dil sport da neiv la caschun da serender gia baul sin pista per prezis fetg favoreivels. L'acziun dallas fins d'jamna sin pista ei vegnida lantschada e gia ein 1500 hosps da vacanzas s'annunziai persuerter. En in prezi pauschal ein cumpri ils bigliets d'ir cun skis a Mustér ni Sedrun-Andermatt per sonda e dumengia sco era ina tscheina ed ina pernottaziun. Sco quei che Sedrun Mustér Turissem scriva en ina comunicaziun als mieds da massa exista aunc la puseviltad da s'annunziar per l'acziun, entgens letgs ein aunc libers. Ils proxims dis vegn la purschida speciala era propagada via televisiun e radio. L'acziun vegn arranschada las proximas quater fins d'jamna.

Informaziuns per telefon 081 920 40 30

UNIUN DILS GUALSERS

Teater «Am Strand» a Sursaiusa

(lq) Questa sera – e buca sco stau publicau ier en LQ sonda – ha liug a Sursaiusa la davosa produczion dil teater ambulont «Am Strand» ch'ei vegnius scretts aposta per il giubileum da 50 onns Uniun dils Gualsers dil Grischun. Igl autur e registur Peter Schmid da Val S. Pieder ha tematissau l'emigraziun che ei in element central en la historia dils Gualsers. Sco immigrants ord il Valleis ein ils Gualsers arrivai e secasai el Grischun el 13avel entochen el 15avel tschentaner, urbarisond cunzun la cuntrada en valladas isoladas pauc habitadas. Pli tard ein ils Gualsers era stai sfurzai d'emigrar vi sur mar ed en autras loghens per munconza d'ina existenza sil tschespet patern. La produczion da Sursaiusa ei la davosa representaziun da quella turnea che ha menau ad Aschera, Tavau, Arosa, Spligia e Val S. Pieder.

reclama

helvetia			
Versicherungen und Vorsorge			
Orlando Comenisch	Hanz	081 923 33 25	
Fridolin Caviezel	Loax	081 936 60 45	
Ignaz Fry	Rabius	081 943 26 04	

DERUNGS AG

electro

920 00 00

Sontga Barla – la protectura dils miniers

Ina gidontra fetg populara en biars basegns

DA GIUSEP CAPAUL

■ S. Barla, che vegn festivada mintgamai ils 4 da december, ei enconuschenta oz primarmein sco sontga patruna e protectura dils miniers. Els commemoraschan e venereschan ella onn per onn siu di cun in firau ed assistend ad ina cerimonia religiusa en minas, gallarias e tunnels, leu nua ch'els han pil solit era installau ina statua dalla sontga. S. Barla vegn denton aunc invocada en auters basegns ed ei insumma ina martira fetg populara. Numerusas dunnas portan – sco ella – il bi num Barla – era en tiara romontscha. E sin beinenqual altar tier nus paradescha era siu maletg ni statua, pil pli ch'ella stat sper ina tuor u tegn tala enta maun.

Era stada uonn el center d'in eveniment mundial

S. Barla s'auda tier ils 14 sogns e sontgas gidonters e gidontas (Nothelfer). Gia quei procura per dabia veneraziun e schi-

zun publicitad en sia honur – sco igl ei era stau il cass uonn ils 15 d'october, cu il tunnel da basa dil Gottard ei vegnius perfurau sin intschess tuatschin. Sco che la benedicziun dil tunnel tras p. decan Vigeli Monn, Mustér, e sur plevon Reto Nay, Sedrun, e la perfuraziun eran succedidas, ein ils miniers neu dil Tessin vegni sco emprems tras il tunnel e salidau lur collegas dalla vart tuatschina cun ina statua da s. Barla enta maun. Schizun ils dus anteriurs cusseglers federals, Adolf Ogi e Moritz Leuenberger, ils realisaders politics per propi dil pli liung tunnel sil mund, han tenui a quella caschun la statua da s. Barla in mument enta maun – segir per engraziar era ad ella per igl agid dau als miniers-realisaders da quella gronda ovra. Las medias han fatg enconuschent quella cerimonia globalmein.

S. Barla segida tier biars basegns, mo specialmein culs miniers

S. Barla ha viviu el secund tschentaner

ed ei morta sco martira entuorn 304 a Nicomedia (oz Izmit ella Terchia occidentala). Ella fuva feglia da Dioscur, in um reh, pagaun e commember dalla garda imperiala. S. Barla era denton daventada cristiana e fuva ina giuvna da bellezza singulara. Per proteger ella da muronzs dubius e nungiavischai ha siu bab schau serrar la feglia en ina tuor (cun quella vegn s. Barla adina puspei presentada). Surtut insisteva il bab ch'ella renunzi al cristianissem e maridi quel ch'el vuleva. Mo Barla resta cristifideivla e purschala. Bein fui la feglia ord sia perschun, mo il bab satia ella, trai ella avon dertgira. Quella lai torturar ella immens – tenor la legenda – e truescha ella alla mort tras decapitar. La finala vegn s. Barla scavazzada crudeivlamein digl agen bab.

La fossa dalla martira s. Barla daventa in liug da peleginadi, nua che biars cattan levgera en lur mals ed era consolaziun. Sia veneraziun sederasa ton egl ost sco el vest. Reliquias dad el-

la dat ei en plirs loghens. S. Barla vegn era invocada sco gidontra encunter ina schliata ed anetga mort. Savens vegn ella perquei presentada cun in cibori ed ina hostia ch'ella tegn suren e regorda al viatic che mintgin duei survegnir avon che murir.

Ad ella vegn denton aunc attribuiu in vast camp da segidar sco patruna dils culaders, dallas tuors, encunter cametg e fiug. Era canuniers, artigliarists e schizun architects e geologs han en ella ina intercessura.

Cun siu rir migeivel stat s. Barla en stgiras minas, gallarias e tunnels ed accumpogna ils miniers en lur loghens da lavur sutterrans. Lezs espriman – tras metter sia statua mintgamai all'entrata u vid la preit da quels prigulus plazzals – lur gronda confidanza enten s. Barla.

Els quantan lu era che la ton venerada sco simpatica sontga protegi els da mals e disgrazias ed ein era engrazievls ch'ella fa quei.